

KOMISIJA ZA USTAVNA VPRAŠANJA

50. seja - 16.7.1992

Pričetek: ob 13. uri

Vodi: dr. France Bučar, predsednik

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Smo sklepčni in bi lahko takoj začeli, da ne bomo oteževali delo zborom. Torej moramo zavzeti sedaj kot komisija še stališče glede tistih amandmajev, ki so bili postavljeni sedaj na sami seji in sicer - pregled boste dobili vsi, se razmnožuje in bo takoj - bi kar začel, da ne bomo čakali. Najprej je predlog gospoda Lovšina k 2. členu in pravi: Poslanci se volijo v volilnih okrajih in volilnih enotah. Drugi odstavek naj se glasi: Poslanci se volijo ob upoštevanju načel, da se voli en poslanec na približno enako število volilcev, da sestavlja volilni okraj zemljepisno in ljudsko povezano področje. (Dialog.) Stvar je jasna sama po sebi, razen, če zeli kdo posebej obrazložitev, da preberemo.

Zeli kdo razpravljati? Torej to je bistveni odstop od sedanje koncepcije zakona, da je volilna enota tudi izvolilna enota. To sprejemamo ali ne? Ne sprejemamo. Če kdo ugovarja, prosim naj se kar oglasi, da ne bomo čakali. (Dialog.)

Potem je drugi odstavek, ki pravi, da se voli en poslanec na približno enako število volilcev. To imamo že tako v zakonu napisano v nadaljnjih členih in smo včeraj že posebej o tem razpravljali. Da sestavlja volilni okraj zemljepisno in ljudsko povezano področje. To mislim, da ne spada v te določbe. Se pravi, še enkrat poudarjam, če se kdo ne bo strinjal z mojo formulacijo - ustavna komisija tega amandmaja ne more podpreti, ker je v nasprotju s konceptom zakona.

K 6. členu ima amandma dr. Peter Glavič. V 6. členu se besedica "stroški" nadomesti z besedama "del sredstev". Obrazložitev pravi takole: Gre za redakcijski amandma, iz proračuna bo kritih le del stroškov, ostalo bodo krile stranke in posamezniki, morda tudi donatorji, pravne osebe. Stroški torej ne bodo kriti v celoti iz proračuna in jih zakon ne more določiti.

6. člen pravi takole: Stroški za izvedbo volitev se zagotovijo v proračunu Republike Slovenije. (Dialog.) Nima prav ta amandma, ker obveznost proračuna je, da zagotovi stroške za normalno, to mora biti. (Dialog.) Ja, to je pa pravilno, ampak on pravi "del sredstev". Se pravi, da mora biti "del sredstev za izvedbo". Tako mora biti. Prosim gospod Svete.

PAVLE SVETE: Volitve so državna zadeva, v določenem obsegu so volitve državna zadeva in te stroške volitev, v kolikor so državna zadeva, krije proračun. Sredstva za volilno kampanjo se pa (dialog)..... Ja, morali bi reči "sredstva" in ne "stroški".

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Sredstva se zagotovijo, stroški se pa pokrijejo. Sedaj se odločimo za eno ali drugo. (Dialog.) Ali pa: Stroški za izvedbo volitev se krijejo iz proračuna Republike Slovenije. Eno ali drugo. (Dialog.)

PAVLE SVETE: S tem se jaz strinjam, da "stroški se zagotovijo" ali "pokritje stroškov" ali pa "sredstva za pokritje stroškov", ampak ne gre pa za vsa sredstva za volitve.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Ja, to se strinjamo, to smo rekli, da v tem delu amandnaja ne sprejmemo, pač pa predlaga ustavna komisija novo besedilo, novo redakcijo, ki bi se glasila, predlagam alternativno: "Sredstva za izvedbo volitev se zagotovijo v proračunu Republike Slovenije." Ali pa lahko rečemo .... (dialog). Tudi to, to je pa druga zadeva: "Stroški za izvedbo volitev se zagotovijo iz sredstev proračuna". Ali pa tudi to, tako je. "Stroški za izvedbo volitev se pokrijejo iz proračuna Republike Slovenije." Se strinjamo. Hvala.

K 7. členu ima amandma gospod Lovšin. V drugem in tretjem odstavku naj se črtajo besede "stalno" pred besedami "prebivališče" v ustreznih sklonih. To je vsebinska zadeva. V drugem in tretjem odstavku pravi: "Pravico voliti uresničuje volilec v volilni enoti, v kateri ima stalno prebivališče." Prosim gospod Svete.

PAVLE SVETE: To ni vsebinska zadeva, to je slovnična zadeva ali gospod Lovšin izhaja .... (dialog). Gospod Lovšin trdi, da je naš slovenski izraz za stalno prebivališče, tam kjer oseba stalno biva, da pa je za izraz, kjer ni stalno, kjer je lahko začasno, je pa samo bivališče. Ampak mi tega ne razlikujemo več in je treba v pravni terminologiji to poudariti, navesti ali gre za stalno bivališče ali stalno prebivališče in začasno prebivališče. To je treba razlikovati v pravu, ker tu ne moremo iti na neko slavistiko.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Se strinjamo, čeprav včasih slavisti pravne tekste bolj poslovenijo, ampak dobijo svoj smisel. Dobro, potem tega ne bi sprejeli.

K 17. členu je zopet amandma gospoda Lovšina, ki se glasi takole: "Ta člen naj se črta." Obrazložitev: Zakonska rešitev, da je poslancu že določen namestnik, ki ve da poslanca lahko sam nadomesti kadar hoče sam ali njegov ali celo nasprotna stranka, je za izvoljenega poslanca lahko silno in življenjsko nevarna stvar kot je bila nevarna v zgodovini med vladarji in njihovimi nasledniki. Zato predlagam rešitev, zaradi varnosti poslancev ni primerno in nedopustna. (Dialog.) Ja, zgodovinsko ima mogoče prav, samo danes moramo sprejeti to načelo evropske varnosti. Prosim gospod Svete.

PAVLE SVETE: Tukaj v 17. členu je predvidena rešitev, da, če poslancu preneha mandat iz kateregakoli razloga, razen, če je sam odstopil v določenem roku po izvolitvi, to je šest mesecev, da ga nadomesti naslednji ..... To, da pa to ne velja za

primere, ko je poslanec sam odstopil v roku šest mesecev, je pa varovalka za primere, ko bi nekdo samo fiktivno hotel nastopati.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Ja vem, vic je v tem, da ga bomo pospravili tistega zato, da bom jaz na vrsto prišel..... To je njegova poanta. Mislim, da se tega ne bi moralo sprejeti, čeprav dobro namero in te pripombe je treba upoštevati.

K 18. členu je zopet predlagatelj gospod Lovšin. Ta člen naj se glasi: Če poslancu iz kateregakoli razloga preneha mandat, se opravijo nadomestne volitve. Nadomestne volitve se opravijo v volilnem okraju v katerem je bil poslanec izvoljen. Na nadomestnih volitvah izvoljeni poslanec pridobi pooblastilo do ..... pooblastilne dobe državnega zbora. Utemeljitev: Med voljene osebe in volilci se v določenem trenutku izpostavi pooblastilno razmerje, ki se obično ne spreminja, vsebinsko pa s potekom časa zelo. Povezanost med voljeno osebo in volilci se rahlja ali celo preide v odbojnost. Ta dejstva veljajo tudi in še bolj za namestnika poslanca, zato pooblastila mandata ni mogoče določati v naprej. (Dialog.) Ja, seveda, ker koncept tega zakona je, da na njegovo mesto stopi tisti ..... Mislim, da to ne bi mogli sprejeti, ker je v nasprotju s konceptom.

K 20. členu ima amandma Zvonko Ivanušič iz Zbora občin. Pravi: Za drugim odstavkom se doda nov odstavek z naslednjo vsebino: Pri oblikovanju volilnih enot se naj upošteva tudi geografska zaokroženost enot ter ostale skupne značilnosti enote. Prosim mnenje strokovne komisije.

PAVLE SVETE: To je tako ali tako že upoštevano.

MIRAN POTRČ: Jaz podpiram ta amandma. Ne moram reči, da to v pripravljnem zakonu "tako ali tako" ni .... (ne govori v mikrofoni).

PAVLE SVETE: Jaz mislim, da to je v pripravljnem zakonu upoštevano, namreč geografska zaokroženost enote je upoštevana. Ostale skupne značilnosti enote pa ne več, če so upoštevane, ker ne vem katere so te ostale.

MIRAN POTRČ: V konkretnem primeru ..... ni, ker so priključeni krajevni skupnosti, ki nima sploh .....(se ne razume, ker ne govori v mikrofoni).

PAVLE SVETE: Govorim o volilnih enotah in ne o volilnih okrajih. Amandma se nanaša na volilne enote in ne na volilne okraje. (Dialog.) Samo potem je pa treba povedati katere so ostale skupne značilnosti enote.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim gospod Potrč.

MIRAN POTRČ: Jaz lahko povem. Ostala značilnost enote je pač ta, da imaš neke mestne konglomerate oziroma aglomeracije, ki so sedaj z volilnimi enotami razvijajo in seveda, če bi ..... to, potem bi imeli drugačen princip postavljanja volilnih enot.

Seveda to je primer. Ljubljana je razdeljena na tri volilne enote in to po .....

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim gospod Pukl.

VITODRAG PUKL: Menim, da hoče ta amandma skozi zadnja vrata že prinesiti regionalno razdelitev, geografske značilnosti in ostale skupne značilnosti. Kot je že včeraj kolega Starman, da smo se tu dejansko odločili za volilne enote, niti okraje, ...(se ne razume, ker govori zelo hitro)..... brez ozira na bodočo regijsko, lokalno ureditev, to se pravi brez ozira na .....geografska, zaokroženost je sploh vprašljiva. To je takšen strokovni pojem, da na po tektonskih in nastalih gorovjih res lahko šlo..... ? Ostale skupne značilnosti pa ..... zelo nakazuje mrežo. S tem smo si hoteli dobro, to pomeni, da ta amandma ne bi bil sprejemljiv.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Torej jaz moram reči, kolikor sem jaz pravilno razumel gospoda Starman včeraj, da on ni nasprotoval v tej zvezi, ampak tudi, da ne bi vzeli kot eno osnovo sedanje upravne teritorialne enote. Tu gre pa za nekaj drugega. Prosim gospod Starman.

DANIJEL STARMAN: Torej, jaz sem že ne našem zboru reagiral na ta amandma, ker je bila notri tudi določba, da ne glede na število volilcev. Celo tako daleč je ta amandma bil. Torej to je sedaj vidim črtal predlagatelj. Mislim, da je ta amandma nejasen glede ostale skupne značilnosti in da je nekako v nasprotju z našim načelom, da naj bodo volilne enote volilni okraji v bistvu umetne tvorbe, ne pa da hočejo vzemati neke naravne okoliščine, ki bodo potem z novo lokalno samoupravno gotovo dobile drugo dimenzijo.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Če vas smem opozoriti tukaj na besedico "tudi". To ni napaka?

DANIJEL STARMAN: Ne, saj to smo .....

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Velja načelo številčnosti, pa "tudi" geografske zaokroženosti, če je seveda kompatibilnost .....? Torej, tako, da mene ne bi motilo osebno.

DANIJEL STARMAN: Ni škodljiv, ampak nič ne pomeni.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Saj pravim zaradi spravljalivosti volje bi jaz to sprejel, ker nič ne moti mene. Prosim gospod Potrč.

MIRAN POTRČ: Mi smo se pač odločili, da nekatere značilnosti ali opredelitve, ki bodo kriteriji za to zakonodajo, sprejemamo tudi v zakonu o volitvah in jaz bi priporočil, da jih sprejememo. So tako opredeljene, da bomo morali kasneje o njih malo več razmišljati, ko bomo zakon pisali, ampak bodo koristile, ne bodo škodile.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Mene osebno to ne moti, bi lahko sprejel.

IVAN BIZJAK: Mene tudi ne moti, samo ena dodatna nejasnost je notri, mislim ..... ni znal definirati.

DANIJEL STARMAN: Geografska zaokroženost in skupne ostale značilnosti. Kaj je to, naravne ali geološke, vremenske, kaj recimo? (Dialog.)

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Dobro, dajmo se sedaj odločiti.

IVAN BIZJAK: Ja, lahko se tudi ne opredelimo.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Potem pač, da se nismo opredelili in naj zbori o tem odločijo.

K 29. členu ima amandma gospod Lovšin. V tem členu naj se tujka "lokalne" nadomesti s slovensko besedo "krajevne". S slovenskega stališča ima najbrž prav, ampak, ker je to že terminus tehnikus(?) ne moremo sprejeti. (Dialog.) Saj pravim terminus tehnikus je to postal.

K 37. členu v 4. točki pravi: Določa enotne standarde za volilne materiale in določa druge materialne pogoje za izvedbo volilnih opravil. Besedi "enotne standarde" naj se zamenjata z besedama "enotna merila", beseda "materialne" naj se zamenja z besedo "gmotne". Če to ne moti bi bil jaz bolj za "enotna merila" in besedo "gmotna", če nič ne spreminja. Zakaj ne bi po slovensko govorili, če .... (dialog). V redu. (Dialog.)

PAVLE SVETE: Ali standardi niso merila? Merila so kriteriji standardi so .... Ne vem zakaj na vsako silo to posloveniti.

MILE ŠETINC: Ali ne bo potem to lektor uredil?

PAVLE SVETE: Ne lektor tega ne sme spreminjati, ker to so termini, ki se uporabljajo in imajo svoj pomen. (Dialog.) "Gmotno" me ne zanima, čeprav je tudi.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Dobro, potem vzamemo samo "gmotne". Prosim gospod Zagožen.

DR. FRANC ZAGOŽEN: Jaz sedaj o tem dvomim, ker ....

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: O čem?

DR. FRANC ZAGOŽEN: Da sprejmemo "gmotne pogoje", ker v tem gradivu v prvi vrstici, sedaj 4. točka, je lahko tudi "volilno gmoto" ..... volilnega materiala. (Smeh.)

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Ja, saj, da rečemo tudi "volilno gradivo". Dajmo to, zakaj pa ne, če imamo slovensko besedo za nekaj. Ustavna komisija bo predlagala, da sprejema del tega in sicer, da se za besedo "gmotno" vzame, ampak v zvezi s tem se

mora v tistem volilnem materialu spremeniti v "volilno gradivo", standardi pa ostanejo.

PAVLE SVETE: Ali ima smisel v tem zakonu te termine spreminjati? Bog pomagaj, v velikih zakonih, ko gre res za materialne ali gmotne pomoči, uporabljamo te izraze. Tukaj, ko gre pa za .....(Dialog.)

DANIJEL STARMAN: Jaz moram reči, da me zelo moti, da predstavnik zakonodajnega ministrstva tako razpravlja. (Dialog.) Ne, ne gre za to, da je ta termin splošno sprejet v zakonu o obligacijskih razmerjih "gmotna škoda" in ne "gmotna škoda", dolgo je bilo "in materialna in materialna škoda" in so to tudi pravni teoretiki sprejeli.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Jaz zagovarjam izraz, čisti slovenski jezik. Ostanemo pri standardih, pač pa se "gmotno" sprejme in tudi volilno gradivo ..... Res ni spora, ni spora o tem. Če imate res kakšno stvar me zanima in povejte.

MARKO GOLOBIČ: Gospod predsednik, kot volilni material se šteje, bom rekel vse kar je na volišču. To so pregrade, pregrade niso nobeno volilno gradivo. Volilna skrinjica, kakšne mere ima, ni volilno gradivo, volilno gradivo je lahko, ko določamo obrazce, ko določamo kako izgledajo glasovnice in tako naprej. (Dialog.)

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Potem pa tudi gmotno ne vzamemo. (Dialog.) Tudi kar se tiče mnenja potem ne moremo sprejeti. Ne moremo, ker imamo potem "gmotni" material. (Dialog.) Ne, ne bi kompliciral, splošno mnenje je, če pravilno interpretiram, da ne sprejemamo tega.

K 41. členu. V drugem odstavku naj se "stalno bivališče" zamenja s "prebivališče". To smo že rekli.

K 42. členu. Doda se nov drugi odstavek v naslednjem besedilu: V posamezni volilni enoti oziroma v volilnem okraju lahko kandidirajo samo kandidati, ki imajo volilno pravico in stalno prebivališče v tej volilni enoti oziroma v volilnem okraju. Mislim, da je to bistveno odstop od izhodišč, ki smo jih sprejeli. (Dialog.) Seveda, to je domicilni pristop, ki pa nismo sprejeli. Predlagatelji so: Karel Franko, Janko Halb, Peter Kraner in dr. Jože Magdič.

Potem k istemu členu ima tudi gospod Lovšin amandma. Izraz "politične stranke" naj se zamenja z izrazom "politična združenja". Mislim, da to ne bi mogli sprejeti, ker to ima popolnoma drug pomen. (Dialog.)

K 43. členu. V drugem in tretjem odstavku naj se črta beseda "stalno", ki stoji pred besedo "prebivališče". To je zopet isto.

K 44. členu imamo isto, beseda "stalno", ki stoji pred besedo "prebivališče".

K 47. členu je amandna gospoda Magajne in Lovšina. (Dialog.)

ANDREJ MAGAJNA: Sam sem dal amandna, Lovšin ni podpisan.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Sedaj je 47. člen. Besedilo drugega odstavka (sirena) se črta in nadomesti s tekstom: Organ iz prvega odstavka vodi poseben seznam podpisanih obrazcev. Podatki s seznama so uradna tajnost, pravice vpogleda v te podatke ima samo pristojna volilna komisija oziroma sodišče. Dajte obrazložitev gospod Magajna.

ANDREJ MAGAJNA: V bistvu gre za dopolnilo mojega amandmaja, ki sem ga že dal predhodno zadnjič, ko je tudi obravnavala komisija. Sicer ni podprla. Gre za to možnost, da bi volilci tudi po pošti oddajali te obrazce. Zato je bilo potem nesmiselno, da ostane drugi odstavek tako kot je zapisano, da se vodi evidenco izdanih, ampak samo tistih prejetih obrazcev, podpisanih, izpolnjenih. Razlika je samo v tem terminu, tukaj se govori o izdanih, jaz pa govorim o izpolnjenih oziroma podpisanih obrazcih. Gre torej samo za dopolnilo amandmaja, ki sem ga že dal, ki ga nismo sprejel, ker ga pač komisija ni vsebinsko sprejela. Ne vem, če je potreba, da se to opredeljuje, razen, če so kakšni tehnični razlogi.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Sprašujem komisijo ali ostajamo pri stališču, ki smo ga prvotno že sprejeli? V kolikor ostajamo pri tem stališču, potem ostane to ..... Dobro, v redu.

K 51. členu. V četrti vrsti prvega odstavka se črtata besedi "stalno in stalnega". Se pravi, da gre zopet za isto. Amandma gospoda Lovšina.

K 52. členu. V prvem in drugem odstavku se izrazi "politična stranka" nadomestijo z izrazi "politična združenja". Predlagatelj Franc Lovšin. Mislim, da je to isto vprašanje, ki smo ga že rešili.

K 56. členu. V prvi in tretji vrsti drugega odstavka se beseda "formalne" nadomesti z besedo "obličnosti". (Dialog.) V pravu so tako imenovani oblični in neoblični pravni posli. Imate pravne posle, ki je točno določena oblika, forma. Če oblike ne držite, je pravni posel neveljaven.

PAVLE SVETE: Samo v pravu razlikujemo tudi materialno in formalno..... (dialog). Formalno pravo obsega vse procedure in to je tisti pojem, ker tukaj ne gre samo za neke obličnosti v nekem, ampak gre za obličnosti v nekem postopku in zato so te formalne pomanjkljivosti.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Tu ne gre za obličnosti, ampak gre za nekaj drugega, zato tega ne bi mogli sprejeti.

K 70. členu ima isti predlagatelj amandma. V prvem, drugem in tretjem odstavku naj se besede "mandat" v različnih sklonih zamenjajo z besedami "poblastilo" v ustreznih sklonih. (Dialog.) To je najbrž nekaj drugega, to ne drži, to je 89. člen.

MIRO CERAR: Potem bi šli najprej na ta amandma.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Ali ni tukaj vključen? (Ni.) Ni vključen, je pozneje prišel? To je amandma k 73. členu. Vložil ga je Peter Bekeš in pravi: v tretji alineji drugega odstavka 73.

člena, si ga oglejmo, se za besedama "list kandidatov" doda besede "v skladu z 52. členom".

MIRAN POTRČ: Gospod predsednik, včeraj smo razpravljali v zvezi z 59. členom kaj naj bo vse označba in nismo imeli opredelitve. Bilo pa je dano opozorilo, tudi, če se dogovorimo glede 59. člena, da ni jasno kaj je v zvezi z 72. členom. Gospod Golobič je na to korektno opozoril in mi smo rekli, da če že seveda ima smisel se pogovarjati o listah samo, če bodo tudi na glasovnici tako zabeležene in to je v bistvu samo relacija, da se ve, da potem je tista označba, ki jo pa stranka ob vložitvi da, je potem tudi vsebina na glasovnici, da se pove, da gre za poimenovanje nazivov liste v skladu z 52. členom. Tam pa ima vse te elemente.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Gospod iz strokovne skupine prosim.

PAVLE SVETE: Ustavna komisija se do tega predloga ni opredelila. Sedaj, kakorkoli bo sprejeto, če bo sprejeto in če bo ....., v redu, potem tudi tem bolje na glasovnici. Če pa tega amandmaja ne sprejmemo ....

MIRAN POTRČ: Cilj je samo ta, da, ker je bilo jasno opozorilo gospoda Golobiča, da ga ne bi bila možna razlaga. Če bo 59. amandma sprejet, da potem za 72. amandma ne velja. Če pa ne bo sprejet, ne bo veljalo.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Dobro, mislim, da je to logično. (Dialog.) Je popolnoma jasno stališče. Če bo sprejet on, potem iz tega sledi to, tako, če pa on ne bo sprejet, pa tudi avtomatično pade. To je sedaj stališče. (Dialog.)

MIRAN POTRČ: Gospod predsednik ali lahko jaz še enkrat ponovim? Ta amandma ima, moram reči, tudi samostojen smisel, ker če res dobesedna razlaga Golobiča od včeraj velja, jaz upam da ne. Potem bi to pomenilo, da volilna komisija recimo lahko naši stranki reče, da ne more pisati SDP - socialnodemokratska prenova, ampak mora pisati samo socialnodemokratska prenova. Ker tule v 52. členu tudi možnost kratice ali skrajšane označbe, v 72. členu pa pravi samo ime liste. To se pravi, ime liste je samo ime stranke. Mislim, da vam tole, tale dopolnitev je potrebna v vsakem primeru. Se strinjamo gospodje iz skupine?

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Torej potem to sprejmemo ne glede na brez vezanost na 52. člen. Dobro. (Dialog.)

Še k 73. členu. Pri skupnih listah več političnih strank se lahko na zahtevo predlagatelja ob skupnem imenu liste navedejo imena političnih strank. Na zahtevo predlagalca se lahko ob imenu kandidata navede tudi naziv politične stranke, ki ji posameznik pripada. Sedanji tretji odstavek postane novi četrti odstavek.

Prosim gospod Magajna.

ANDREJ MAGAJNA: Pri teh skupnih listah, ki gre več političnih

strank na skupno listo, je problem sedaj prepoznavnosti. Izbrati morajo neko novo ime, skupno ime, iz tega imena ni razvidno katere stranke v bistvu se združujejo. Omogočil bi s tem amandmajem, da bi tudi že ob skupnem imenu tudi bile, recimo v oklepaju ali kako drugače tehnično izpeljane, tudi navedena imena strank, ki se združujejo v to skupno listo. To je prvi del.

Drugi del. Da bi pa ob kandidatu, predpostavki, da bomo imeli enega kandidata in eno okrožje, tudi bil podatek o imenu stranke kateri pripada, seveda, če to predlagalci želijo, ni pa nujno. Gre za to, da bi nekako vzpostavili nek pravni odnos do strank, ki same nastopajo, kjer je tudi ..... tudi ime njihove stranke in je na glasovnici že razvidno za katero stranko gre. Pri skupnih listah pa to ni. Če bi to dopolnili bi pač to omogočili.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim gospod Svete.

PAVLE SVETE: Tukaj se postavlja vprašanje ravno prejšnjega amandmaja, ker potem bi tudi na glasovnici pisalo lahko 20 strank ob vsakem kandidatu, poleg imena liste in simbola liste še dvajset strank, še tiste, ki so predlagatelji. (Dialog.)

MARKO GOLOBIČ: Namreč zadeva je takšna. Stranke so eden od predlagateljev, predlagatelji so tudi volilci z enakimi zahtevami. Lahko bi potem zahtevali, da se pri vsakem kandidatu napišejo še vsi volilci, ki so dali podporo. Jaz sem za to, da to damo, jaz nimam nič proti katerikoli neumnosti (smeh), ampak dajmo malo vedeti kako bo to potem izgledalo. (Dialog.) V redu, umaknem to "neumnost", (smeh) ampak zadeva je samo takšna, ... iz liste izločeno. Stranka se sama lahko odloči ali gre v koalicijo oziroma dve ali več strank določita skupno listo. To njena svobodna odločitev in določita skupno ime liste. Kako bo nastopila v propagandi in tako naprej, kako bo označevala kandidate in tako naprej, je njena stvar. Zakon striktno govori o imenih list kandidatov, ki so tudi volilci, ko 50, 100 volilcev določi listo, določi ime liste. Navajamo samo ime liste, nič tiste volilce recimo, ki so podprli. Tako, da jaz sem proti temu. (Dialog.)

ANDREJ MAGAJNA: Lahko dam samo repliko na to tvoje izvajanje? Tukaj izrecno govorim o skupnih listah političnih strank in jaz k obrazložitvi tudi vzporejam situacijo s strankami, kjer same nastopajo ali pa stranke, ki so v tej zvezi. Tukaj nastane ta razlika, pri stranki, ki posamezno nastopajo, je točno vidno za katero stranko gre, pri skupni listi več strank pa to ni razvidno katere stranke. Samo za to se gre. Ne mešati sedaj volilce in kandidiranje in druge načine, samo za to gre. Vzporejanje s strankami, ki samostojno - v imenu liste - praviloma, ni nujno. Praviloma je to ime stranke. Tukaj pri skupnih listah se pa v bistvu to zabriše, ker si morajo dati neko iks novo ime, se sploh ne ve kdo so te oziroma volilec, če se ne potrudí, ne bo vedel, na glasovnici pa ni razvidno.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim gospod Ocvirk.

MOJMIR OCVIRK: Moje stališče o tem je odklonilno zaradi tega, ker posegamo v neko svobodno voljo tistih članov, ki se dva dni pred volitvami ali dva meseca pred volitvami odločijo, da bodo kar na enkrat imeli skupne interese in bodo lahko tudi poslovali. Če imajo te skupne interese, si bodo naredili propagando takšno, da ne bo nekdo vedel kakšni so njihovi interesi, ni pa volilni obrazec za to, da bo na novo vzpostavljajal image neke skupine, ki prihaja na ta način na volitve. In zaradi tega se mi zdi zadeva nepotrebna tako rekoč.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim gospod Svete.

PAVLE SVETE: Tukaj bi bilo lahko sprejemljivo edino tole, da se lahko pri taki skupni listi več političnih strank .... (se ne sliši, govori tiho) .... več političnih strank lahko ob posameznih kandidatih navede tudi stranka, ki jo posamezni kandidat predlaga. To ja, ne pa v skupnem imenu liste vse stranke, ki sestavljajo to koalicijo. (Dialog.) Samo ta drugi del, ne pa prvi. (Dialog.) Lahko, v primeru kandidata .....(dialog) .... lahko, zakaj pa ne.

ANDREJ MAGAJNA: Lahko pojasnim za kaj gre! Gre enostavno za prepoznavnost, ne za propagando, prepoznavnost ljudi. Pri posameznih strankah bo pisalo LDS in bodo točno vedeli za katero stranko gre.....(dialog).

DANIJEL STARMAN: Torej jaz mislim, da stališče, ki ga je za gospod Ocvirk obrazložil, glasovalni listek ne more biti predstavitev politične stranke ali grupacije. To je volilni material in mislim da je ta celotni amandma nepotreben in je diskriminatorški, kot je bilo povedano, s stotimi volilci, ki bodo podpirali nekoga in neodvisnega poslanca.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim gospa Darja.

DARJA LAVTIŽAR-BEBLER: Jaz se pa strinjam s tem amandmajem gospoda Magajne iz tega razloga, ker zakonska določba takšna, da govori o tem, da lahko več strank predlaga skupno listo in če gre za takšno skupno listo, je prav, da so te, več strank razvidne tudi na glasovnici. Ne gre za nobeno predvolilno propagando, ne gre za noben image, ampak gre za prepoznavnost kandidata v imenu katere skupine strank nastopa. (Dialog.) Ja zakaj, ni rečeno, sploh ni v zakonu določbe, ki bi obvezovala, da se mora dati takšni listi skupno ime, ampak piše samo za to, da več strank lahko vloži skupno listo in možno, da se stranke sploh ne odločijo, da bodo dale posebno ime tej listi. (Dialog.) No, ampak, če pri vsakem drugem kandidatu zraven ime stranke lahko, potem ne vem zakaj ne bi bila tukaj naštetta imena teh strank čigar kandidat je ta človek, ki tam kandidira.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim gospod Kolečnik.

CIRIL KOLEŠNIK: Če prav razujem gospoda Magajno, potem bi to zgledalo - mislim, da gospod Golobič bo to tudi poslušal in mi bo

potem poskušal pojasniti, če prav mislim - namreč gospod Magajna želi npr., da se bo lista imenovala "Dobri prijatelji" in bodo na listi gospod Balazič in gospod Magajna in bi gospod Magajna želel, lahko tudi gospod Kolešnik npr., pa bi želel gospod Magajna, da pri njegovem imenu v oklepaju piše Krščanski socialisti, pri gospodu Balaziču pa Delavska stranka. Mislim, da bi to šlo skupaj in bi tudi to jaz osebno podprl gospoda Magajno za takšno kombinacijo in da res malo jim pomagamo, da ne bi izgledalo, da niso v neenakopravnem položaju. Posebej pa, da je to tudi prepoznavnost stranke in tudi mislim, da bi volilci boljše razumeli takšno kombinacijo kot sem jo povedal na tem primeru. Torej podpiram amandma gospoda Magajne.

IVAN BIZJAK: Jaz temu nasprotujem. Bi pa še en argument povedal. Vemo, da ima mnogo naših strank registriranih po pet imen in lahko organizirajo skupno listo, kjer bodo nastopali, z vsemi temi imeni in potem bi bilo lahko to zelo hecno videti. Mislim, da bi se našel kakšen razlog zakaj bi se to naredili.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim gospod Golobič.

MARKO GOLOBIČ: Samo to bi rekel, da v tem primeru bi na glasovnici izgledalo približno tako, v konkretnem primeru recimo zaporedna številka, lista "Dobri prijatelji", Andrej Magajna, zraven še stranka Krščanskih socialistov oziroma slovensko krščansko socialno gibanje - so lahko še Krščanski socialisti. Če bo volilec iz tega kaj več vedel, ne vem.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Sedaj vam dajem ta predlog v odločitev. Prosim gospa Darja.

DARJA LAVTIŽAR-BEBLER: Ampak še to, oprostite, se opravičujem. Ali ne bi bilo pametno potem določiti, če dejansko obstoji ta zadrega, da vsaka stranka lahko uporablja samo eno ime, ne pa vsa imena, ki jih ima rezervirana v registru?

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Dobro, dajem v odločitev to zadevo.

Kdo podpira ta predlog, da se izjasni? (7 do 16 prisotnih.)

Predlog ni dobil potrebne podpore.

Prosim gospod Cerar. (Govori tiho in se ne sliši.)

Saj se razume, dobro, da smo si na jasnem. Torej, vsi amandmaji, ki jih sprejmemo mi kot komisija, so potem predloženi vsem trem zborom.

K 81. členu. Amandma pod točko d) se dopolni tako, da se za besedo "Sloveniji" v predlaganem novem tretjem odstavku dodajo besede "in bolniki v bolnišnicah" tako, da se predlagani tretji odstavek v celoti glasi: Volilci, ki nimajo stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji - kaj bo stalno bivališče ali stalno prebivališče, tukaj imamo kombinacijo obojega. Volilci, ki nimajo stalnega bivališča v Republiki Sloveniji in bolniki v bolnišnicah lahko glasujejo po pošti v volilni enoti, v kateri uresničujejo volilno pravico.

IVAN BIZJAK: Tukaj je izgleda prišlo do neke zmede, jaz sem že poskušal pri teh predlagateljih jih usmeriti v eno smer, ki bi bila logična. Gre za precej jasno zadevo, ti pacienti v bolnišnicah nikjer ne nastopajo. Želeli bi jih ti predlagatelji nekam vključiti, vendar jaz mislim, da bi bila veliko boljša možnost, da se to da v tretji odstavek - to kar je sedaj tretji odstavek, da se tam res na koncu dopolni tako kot je bilo v enem tekstu tega amandmaja, da se na koncu tretjega odstavka, ta, ki je v predlogu, doda še "in bolniki v bolnišnicah", da bi se tako glasilo, v celoti takole: Po pošti lahko glasujejo tudi oskrbovanci domov za starejše, ki nimajo stalnega bivališča v domu in bolniki v bolnišnicah. Tako je bilo mišljeno, sedaj so pa izredno narobe tole formulirali.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Lahko to sprejmemo? Dobro. Potem bomo pa mi preoblikovali. Prosim gospod Golobič.

MARKO GOLOBIČ: Tole lahko malo pride do konflikta z določbo, ki pravi, da se lahko glasuje pet dni poprej. V kolikor ukinjamo tisto glasovanje, se pravi predčasno glasovanje, pet dni poprej, potem ne moremo priti do situacije, da bi lahko katerikoli volilec dvakrat glasoval. Če pa ostane pet dni prej glasovanje in potem še glasovanje v bolnišnici, bi lahko torej teoretično prišlo do tega, da bi nekdo glasoval predčasno, potem pa še v bolnici. Tako, da sama ta določba je premalo za to, da bi bile lahko volitve korektno izpeljane, ali je treba potem navesti, da glasuje v bolnici samo osebe, ki so vsaj sedem dni pred dnevom glasovanja v bolnici, da se naredi ta označba v volilnem imeniku, da bodo glasovali v bolnici, če tudi jih iz bolnice preje spustijo ven. Moram pa reči, da osebno jaz nisem naklonjen temu.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Po vaši logiki tudi, če jaz razumem, mora tudi to odpasti. Po pošti lahko glasujejo tudi oskrbovanci domov za starejše.

MARKO GOLOBIČ: Samo tisto so pa stalni oskrbovanci domov in tukaj se delajo zaznamki v uradni volilni imenik.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Dobro, tukaj je razlika. (Dialog.) Prosim predlagatelja.

IVAN BIZJAK: Jaz sedaj nimam kakšnega pooblastila, ker niti nisem predlagatelj tega, da bi to umikal, to je bilo pač izpostavljeno. Pri nekaterih drugih, recimo pri plebiscitu je bila ta praksa, tudi bolniki so glasovali, kakor vemo in tako naprej. Tako, da smo po tej analogiji videli možnost, da bi to veljalo tudi za te ljudi.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: To je sigurno. Prosim gospod Golobič.

MARKO GOLOBIČ: Jaz ne bi želel razlagati vseh problemov, ki so nastopili v zvezi s tem glasovanjem, ki smo jih imeli. Lahko pa povem, da jih je bilo dosti, to so tudi zelo mučne situacije,

tukaj lahko pride tudi lahko do zelo grobih selekcij, kateremu so podvrženi člani teh volilnih organov, k komu iti in k komu ne, to so težke situacije. Jaz se ne bom opredeljeval, torej osebno tega ne bi podpiral, to so da izvesti ob neki normi, ki bi omejevala do kdaj se upoštevajo, kateri bolniki se upoštevajo; se pravi, da tisti, ki so do določenega dneva že v bolnišnici, da se lahko naredi zaznamek v volilnem imeniku, da bodo glasovali po pošti preko bolnice; da od tistega dneva tisti, ki na novo pride pač ne bo glasoval.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim gospod Potrč.

MIRAN POTRČ: Jaz bi v osnovi podprl, samo na nekaj opozarjam. Problem o katerem govori gospod Golobič o neki predhodni evidenci je treba rešiti zopet zaradi problema 88-tih volilnih okrajev, ker mi seveda moramo točno tistemu dati tisto glasovnico o kateri sme glasovati, ne pa neko drugo in tu pač vedno izkoriščam priliko, da povem kakšen problem so nam okrajji naredili.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Jaz bi predlagal, da se lahko tako dogovorimo v smislu tega kar je gospod Golobič predlagal, da nekako sedaj čisto formalno - material je - da se volilna komisija zavezuje, da maksimalno poskušala upoštevati takšna stališča in omogočiti tem ljudem, da bi glasovali, seveda ob pogoju, da se onemogoči dvakratno glasovanje. Če je to zadovoljivo? Potem moramo popolnoma novo formulacijo dobiti, ki bi zahtevala malo predelave. (Gospod Golobič nekaj govori zelo tiho, se ne sliši.) O seveda. Dobro, prosim kaj je sedaj predlog, prosim strokovna komisija, kaj je predlog?

PAVLE SVETE: Če je kakšna rešitev, je lahko to volitev pred posebnimi odbori, tako kot velja za bolnike na domu. (Dialog.) Vem, če je na tistem območju, je to izvedljivo, če ni .....

MARKO GOLOBIČ: To je pa šok za bolnike (govori še nekaj, vendar se ne sliši).

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Torej potem, kaj komisija predlaga, komisija amandmaja ne sprejema? Pri čemer bo seveda treba dati pred zbori potrebno obrazložitev seveda, ker ....(dialog). Če bo prišlo do glasovanja, bo treba vsaj predlagateljem in tudi zboru povedati zakaj takšno na videz popolnoma sprejemljivo zahtevo nismo sprejeli. Prosim gospod Kolečnik.

CIRIL KOLEŠNIK: Kot samo pripombo bi dal. Namreč mislim, da ni to v redu, mislim iz tehničnih in ne vem kakšnih razlogov argumentirati, da to ne omogočimo bolnikom, da glasujejo, tem, ki so v bolnicah. Gre preprosto za primer: Kaj za tistega, ki si npr. nogo zlomi in mora biti tudi takrat v bolnici in mu omogočiti in ne more iti ven na volišče - in omogočiti takšne volitve. Mislim, da to ni v redu. On ima aktivno volilno pravico in to mu moramo omogočiti ne glede na to kakšen tehnični problem je. Preprosto je tako in zakaj nekomu to jemati. Mislim, da

nimate argumenta, da bi to ovrgli kar govorim. Tehnični razlogi so veliko premalo, saj se gremo resno državo.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim gospod Golobič.

MARKO GOLOBIČ: Takole vam bom odgovoril. Ravno zaradi tega, ker se gremo resno državo, potem jaz mislim, da je treba, če bo to sprejeto, notri napisati prvič, da ima zdravniška komisija pravico odločati kdo lahko glasuje in kdo ne, da ima tukaj popolno diskrecijsko pravico ta zdravniška komisija. Torej, da gre to v zakon. In druga zadeva, da se to uredi, da ne bi tudi teoretično bilo možno, da kdo dvakrat glasuje, to se pravi, da gre v sredo predčasno glasovati zato, ker gre v petek na vikend, potem si pa v petek popoldne na vikendu nogo zlomi - če lahko malo karikiram. Se pravi, da bi obstajala teoretična možnost, da bi dvakrat glasoval, da se to izključi z neko normo, da se morda upoštevajo samo bolniki, ki so najpozneje, recimo sedem dni pred dnevom glasovanja, se pravi tisto nedeljo, ki so že v bolnici in za katere se pričakuje, da bodo v bolnici, da se o tem obvesti organ, ki zaključuje volilne imenike, da naredi uradni zaznamek v volilni imeniku, da bo glasoval po pošti.

IVAN BIZJAK: Jaz bi na to samo rekel, vse te ugotovitve kažejo na to, da bi te dodatne stvari, ki so potrebne, če ta amandma sprejmemo, lahko obdelalo v zakonu o evidenci volilne pravice, ker gre izključno za tovrstne zadeve. Tako, da mislim, da lahko podpremo ta amandma in v onem drugem zakonu pač določimo kako se evidentira ta pravica, da ni podvajanja koga se lahko izključi in kdo ima pravico ga izključiti in tako naprej. Mislim, da ....

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Najprej bi prosil strokovno komisijo, da se opredeli do tega predloga. Prosim gospod Svete.

PAVLE SVETE: Potem bi lahko zajeli bolnike v bolnišnicah, ki so v bolnišnici sedem dni pred dnevom glasovanja, ker to je ta rok, da sploh lahko izvedeš volitve po pošti.

MARKO GOLOBIČ: Tri dni je poštni rok, da mora pošta dostaviti in tri dni je potem poštni rok za nazaj, do ponedeljka do 12. ure upoštevamo kar pride nazaj. (Dialog.) Mora biti oznaka narejena v volilnem imeniku.

PAVLE SVETE: Da bo še ostal v tistem roku v bolnišnici. To je pa sedaj neki rok predviden. (Dialog, govori jih več hkrati.)

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Je možno to kot amandma vključiti in izdelati sedaj še pred glasovanjem? Je možno? Dobro, potem bo strokovna komisija pripravila besedilo v tem smislu. V redu, hvala lepa.

Potem drugi amandma na amandma. Predhodno vloženi amandma pod točko 2 se nadomesti z besedilom novega četrtega odstavka 81. člena, ki se glasi: Volilci, ki so na delu v tujini in volilci, ki nimajo stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, lahko

glasujejo po pošti ali v predstavništvih Republike Slovenije, če država, v kateri prebivajo, dopušča takšno glasovanje. Prosim strokovno komisijo, da se izjasni.

IVAN BIZJAK: Prosim, če najprej jaz malo obrazložim? Tukaj je malo nerodno tudi napisano. Jaz v bistvu oziroma vsi mi predlagatelji umikamo prejšnji amandma, tisti na 81. člen in ga nadomeščamo s tem novim amandmajem. To torej ni v bistvu amandma na amandma, namreč tisti prejšnji se je nanašal na dva odstavka, ta sedaj pa pušča ostali člen nespremenjen, samo dodajo novi četrti odstavek v takem besedilu kot je tukaj. Mi smo poskušali s to zamenjavo amandmajev doseči to, da bi bila ta rešitev bolj sprejemljiva. Prisluhnili smo ugovorom, ki so bili včeraj izrečeni v zvezi s pravno varnostjo in tako naprej, da nekatere države domnevno ne dopuščajo glasovanja za tujo državo na svojem ozemlju in zato smo pač sedaj dali tudi ta odstavek, da če država v kateri prebivajo dopušča takšno glasovanje.

Kot sem rekel že v zboru, slišim, da je Hrvaška že preverjala kdo dopušča, kdo ne dopušča in da ima pozitivne odgovore od mnogih držav, tako, da očitno tudi Hrvaška gre z nečem podobnim. Povpraševal sem, če bi lahko dobili besedilo hrvaškega zakona in izgleda, da ga pri nas nimamo. Mislim, da bi bilo zelo nerodno, če bi Hrvati izvajali te zadeve, pri nas pa bi te naše državljane zunaj prepustili oziroma pustili v drugem rangu. Zato še naprej seveda vztrajamo na tem amandmaju, s tem, da smo s tem preoblikovanjem naredili en korak bližje. Mislim, da smo se izognili enemu od razlogov, ki je govoril proti temu amandmaju.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Odpiram razpravo. Prosim gospod Svete.

PAVLE SVETE: To je v redu, če država dopušča takšno glasovanje, ki je v diplomatsko konzularnih predstavništvih naše države. To se lahko ugotovi, samo drugo vprašanje je ali lahko v diplomatsko konzularnih predstavništvih Republike Slovenije organiziramo volilne odbore, morajo biti, volilne imenike, tritingov? še nimamo. To so ti postopki za ugotavljanje državljanstva oziroma za pridobitev državljanstva so v teku in seveda problem, da se ugotovi v katero volilno enoto in v kateri volilni okraj posamezni volilec sodi tam, ki bi bil evidentiran v tistem volilnem imeniku. To so težki tehnični problemi, ampak tako težki, da so neizvedljivi in da se bo tu postavljajo tudi tiste naše državljane v tujini čisto v neenakopraven položaj, to je prvič.

Drugič, glasovanje po pošti ni enostavno, ni samo dovolj, da imaš ti naslov tega človeka v tujini in mu pošlješ po pošti glasovnico, on jo pa vrne. Ne, glasovanje mora biti izvedeno po vseh pravilih za glasovanje in zagotavlja, da je res tisti glasoval, ki je za to upravičen in da je glasovanje tajno. Se pravi, minimum kar moramo imeti, moramo imeti zagotovilo, da na nek način preverjamo, da je tisti, ki je glasoval, da je upravičen, da je gre za tega volilca, da je ta in ta oddal glasoval, ta, ki je do tega upravičen.

V gradivu te naše skupine je vse navedeno kakšne možnosti so glede tega. Najbolj enostavno se te stvari seveda uredi z meddržavnimi sporazumi, ker potem pristojni organi ali službe v tisti državi to overjajo in običajno so to notarji. Vsega tega nimamo urejenega z drugimi državami.

Drugo. Tudi, ko pošiljamo po pošti, mi nimamo naslovov ljudi, zlasti naših zdomcev, ki so sicer evidentirani in zdomci so tipični primer, oni imajo stalno prebivališče tu in so začasno na delu v tujini. Mi imamo evidence o stalnem prebivališču, jih imamo vpisane v volilnih imenikih, ampak mi ne vemo kje stanujejo. Lahko imamo navedeno neko začasno prebivališča, ampak takrat ko je šel leta 1960, 1970 ali pozneje ven, je takrat navedel, da gre pač v Stuttgart, danes je pa kje drugje in teh podatkov ni.

Vse te stvari je treba prehodno urediti. Iz tega razloga smo mi predlagali, da se pri teh prvih volitvah ne morejo te zadeve zadovoljivo rešiti in da je treba delati na tem, saj smo se

~~pristojnih organov izpeljemo in za naslednje volitve vse to uredimo.~~

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim gospod Bizjak.

IVAN BIZJAK: Ne bi rad začel na novo te razprave, mislim, da ravno ta material o možnostih s strani strokovne skupine daje precejšnje možnosti oziroma nakazuje mnoge variante kako se da ta identiteta ugotavljati z glasovanjem po pošti. Včeraj sem že govoril o tem, da glede evidence naslovov lahko pač predpostavimo, da bo za vpis v volilni imenik moral narediti nekaj ta posameznik, ki je zunaj, se pravi prvi korak, primerno zgodaj se javiti, povedati svoj naslov. Ta težava odpade.

Drugo pa, da ne bi bil dolg, meni je zelo žalostno videti, da država Hrvaška bo 2. avgusta to zadeva izvedla. Mislim, da ni v boljši situaciji kot je Sloveniji, ima še eno vojno, ki nekateri pravijo, da je ni, ampak verjetno je, Slovenija pa tega do decembra ne more narediti. Meni je to zelo žalostno videti.

PAVLE SVETE: Lahko samo nekaj? Jaz ne vem ali se to da narediti, ali se ne. Bom se po vojaško izrazil: logistično podporo potrebujemo. To pa lahko da Ministrstvo za notranje zadeve glede volilnih imenikov državljanov in Ministrstvo za zunanje zadeve. Naj se najprej ta dva organa o tem izjavita, če je to možno izpeljati. Hrvaška, čitamo vsaj o tem, da je veliko dvomov o tem, da bodo te volitve v tujini v redu.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Torej, želi še kdo razpravljati o tej stvari? Gospod Kolečnik in potem gospod Zagožen.

CIRIL KOLEŠNIK: Dovolite mi, jaz isto podpiram gospoda Bizjaka. Mislim, da bi se ta logistična podpora dala dobiti, da to ne sme biti problem iz razlogov, ki jih je že gospod Bizjak povedal. Prav preseneča pa me napor, da se to ne naredi. To me malo moti in mislim, da bo marsikdo glede tega tudi prizadet. Prav gotovo bi morali vse narediti, da omogočimo, seveda koliko

jih bo pa to izkoristilo, je pa druga stvar, ker danes argumentirati in nakazovati kar, da morajo vsi voliti, je to malo nerodno, ampak, da omogočimo pogoje, to pa ja. Mislím, da to lahko naredimo. Zato podpiram ta amandma.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Gospod Golobič ima najprej repliko.

MARKO GOLOBIČ: Samo tole bi rekel. Gospod predsednik, ze tudi včeraj in tudi v nekaterih sredstvih javnega obveščanja je danes nakazano kot da je temeljni razlog za nasprotovanje oziroma za stališče strokovne skupine, da se letos to še ne izvede, da je to logistika. Se pravi pošiljanje kuvert, dobivanje in preverjanje naslovov volilnih imenikov in tako naprej. Ni res, volitve so izjava osebne volje in moramo imeti ugotovljeno ali je ta volilec res svobodno izrazil voljo, da je to res ta volilec in zaradi tega moramo ugotoviti kako bomo verificirali in ugotavljali to njegovo identiteto, kajti nihče - in glasuje se osebno - nihče ne sme glasovati po pooblaščenju. Če kdorkoli glasuje za koga drugega, bom rekel, je to kaznivo dejanje.

To je problem, s katerim se soočajo vse države, ki organizirajo to. Avstrija je imela lansko leto prvič organizirane volitve preko sistema pošte. Hrvaška sedaj gre preko DKP, se pravi glasovanje izključno na mestu DKP. Za enkrat - jaz sem danes bral v Vjesniku, imajo dovoljenje ZRN, da na DKP organizirajo to, imajo dovoljenje Italije, Madžarske, v Sloveniji ne bodo organizirali, ker ni meddržavnega sporazuma, niti nimajo DKP in tako naprej. Se pravi, mi teh informacij nimamo točno kje je to možno organizirati na DKP, nimamo informacij kje je to moč organizirati na pošti, kakšne bi bile reakcije pošt kot državnih organov, če se pošilja politični material. Se pravi, da to so tiste informacije, ki bi jih mi potrebovali zato, da bi se lahko kot strokovna skupina rekli: "Ja gremo, v tej državi je dovoljeno nam pri notarjih verificirati volilno karto." Mi tega ne vemo, razen, če sprejmemo, bom rekel, da se volilec iz tujine javi republiški volilni komisiji na osnovi objav, mi mu pošljemo glasovnico po sistemu kot se glasuje po pošti, se pravi z vsemi kuvertami, poleg volilno karto, ki je ni treba potrditi in to dobimo nazaj.

Ampak moramo povedati, da efekt je skoraj enak kot, če objavimo glasovnico v časopisu in rečemo naj mi jo pošljejo. V tem je namreč problem, identiteto tistega volilca, kako jo zagotoviti? Zaradi tega tudi pri nas doma volilci gredo pred državni organ, da izjavijo svojo voljo, pred državnim organom izjavijo voljo, ki preveri njihovo identiteto. Se pravi, da samo v tem je vse, ne pa v pošiljanju kuvert in v logistiki, nepripravljenosti in podobnih stvari, ker če bi bilo samo to, da se jim omogoči glasovanje in da to ni nič spornega, bom rekel in tako naprej, ni problem z vidika logistike to organizirati, če boste pristali seveda na takšno rešitev, da bo tako.

Lahko bodo posledice, da tukaj doma od državljanov recimo zahtevamo ugotavljanje identitete, preverjanje spisikov, volilnih imenikov. Dobro, tudi tam se bo ugotovilo ali je vpisan ali ima volilno pravico ali ne še predno mu pošljemo, ugotavljamo ali je to res ta oseba. Pri nas nihče ne sme glasovati za drugo osebo in

tako naprej, vse je to pri nas preverjeno. Pred državnim organom se tu .... domači državljani, celo, ki živijo na tem ozemlju, v tujini bomo pa to naredili kar kakor je. To je res stvar politične odločitve, ne pa toliko strokovne, strokovne odločitve smo pa povedali.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Gospod Zagožen želi še besedo.

DR. FRANC ZAGOŽEN: Jaz bi predlagal, da bi ta amandna še dopolnili, v tem primeru tako, da bi se nadaljeval. Torej tako: lahko glasujejo po pošti ali predstavništvih Republike Slovenije, če država v kateti prebivajo, dopušča tako glasovanje in to omogoča meddržavni sporazum.

Potem bi lahko sprejeli tudi dodatni sklep, da vlada stori vse, da bodo takšni meddržavni sporazumi doseženi čim preje, če je to absolutno pogoj. Vsekakor jaz mislim, da bomo težko našim državljanom v tujini v oči pogledali, ko bodo prišli domov in bodo rekli, da jim državni zbor oziroma skupščina ni omogočila volitve. Hvala.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Želi še kdo razpravljati? Prosim sedaj predlagatelja ali vztraja?

IVAN BIZJAK: Jaz seveda vztrajam pri tem, argumentov je še in še. Tole me ni prepričalo, ker izgleda, da je samo pomanjkanje podatkov, ne pa da so pravi argumenti proti. S to dopolnitvijo se pa ne strinjam.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim gospod Golobič.

MARKO GOLOBIČ: Že skozi želim poudariti, "ni problem podatkov". Poglejte, podatek dobimo tako, da mi pozovemo volilce v sredstvih javnega obveščanja, tako kot vse države. Tudi v naših sredstvih obveščanja vidite, da druge države objavljajo, da bodo volitve in tako naprej. Ni v tem problem, **problem je samo v tej izvedbi preko sistemov volilne karte, da bo šel volilec k notarju.** Ali mu bo notar potrdil volilno karto? Mi ne vemo v katerih državah bodo notarji lahko to verificirali ali ne bodo.

Ne vem, bom rekel ali se boste odločili za to, da bomo priznavali - v tistem materialu smo napisali, da se to dela preko sistema dveh podpisov, se pravi dveh prič, preko sistema verifikacije duhovnikov, kar imajo v ZDA, preko sistema verifikacije obvezne notacije in tako naprej. Nek sistem ugotavljanja te identitete mora biti. Samo za to se gre, da vemo, da je to svobodno izražena volja tistega državljanca Slovenije, ki ima volilno pravico po volilnem imeniku. Samo za to se gre in če se to odločite, da priznavamo vse tiste ....., ki so tam navedeni, ne glede na to, sem jaz potem čisto zadovoljen. Ne moremo pa zahtevati - v kazenskem zakonu od naših državljanov tukaj kjer izvajamo mi jurisdikcijo, je kaznivo dejanje, če kaznuješ namesto drugega, tam pa tega sploh preverjati ne moremo. Vse države, Avstrija zahtevajo notacijo volilne karte. Ko so bile lansko leto volitve, so spraševali naše državne organe. Ker nimamo meddržavnega sporazuma, smo zavrnil, da slovenski državni

organi potrjujejo volilne karte, ker ni sporazuma z njimi. Samo v tem je problem, ne pa v pomanjkanju podatkov.

IVAN BIZJAK: Gospod Golobič je rekel trikrat "ne vemo", "ne vemo", "ne vemo" in to sem imel v mislih, ko sem rekel "pomanjkanje informacij", "ne vemo to in to", niso pa bili vsebinski razlogi.

Pri tem bi opozoril še na protislovje dveh mojih sosedov. Med seboj sta zašla v protislovje, eden trdi, da so problemi predvsem v logistiki, drugi pa da sploh niso v logistiki.

PAVLE SVETE: To so dve različne ..... Jaz sem hotel povedati, da nimamo informacij s strani Ministrstva za zunanje zadeve, potem kakšne so možnosti v tujih državah in niti zadostnih informacij od Ministrstva za notranje zadeve o evidencah od naših državljanov v tujini.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim gospod Kolečnik.

CIRIL KOLEŠNIK: Jaz bi s tem zadnjim, kar je gospod Svete končal, nadaljeval in rekel: jaz mislim, da boste v treh mesecih te podatke pridobili in to informacijo znali pridobiti in uporabiti. To prav gotovo.

Drugo, gospod Golobič. Katera oblika po vašem mnenju je v tem trenutku to, kar ste jih navedli, da se izvede najboljša in tisto predlagajte in se o tisti dogovorimo, da jo tudi takoj izvedemo ali z notacijo, ali pa s katerokoli drugo obliko, ki bi po vašem mišljenju v tem trenutku za to bila najboljša? Ne da odrečete temu, da to ni mogoče, ampak povejte katera oblika je po vaših izkušnjah je v tem primeru najboljša. To tudi predlagam ustavni komisiji da podpre.

MARKO GOLOBIČ: Jaz izkušenj v zvezi s tem nimam. V materialu, ki ga je pripravila strokovna skupina, smo povzeli na podlagi materialov, ki so na voljo, kako to poteka v svetu in smo navedli tiste načine. To je čista, bom rekel, politična odločitev kateri način je edino možen ob upoštevanju seveda tega, da je treba upoštevati ureditev v tisti državi kjer se pač neka stvar dogaja, kajti mi lahko rečemo - notar v tisti državi, ampak ne vemo, če ima on po njihovem zakonu te pristojnosti. Jaz tega ne vem. To je tisto kar poudarjamo, ne vemo.

Druga zadeva, bi še tole rekel. Ta strokovna skupina ne bo izvajala volitev. Slučajno je, da sem jaz pač tisti, ki delam tudi te volitve pri republiški volilni komisiji. Torej dajte se sami odločiti. V gradivu smo pa navedli možnosti, mislim, da smo korektno predstavili problematiko, možne variante, rešitve, odkrito povedali s katerimi podatki strokovna skupina v danem momentu, ko se pojavi vprašanje, ne razpolaga. Razpolaga ali pa ne z njimi Ministrstvo za zunanje zadeve ali za notranje zadeve, mi nismo vladna ekipa.

PAVLE SVETE: Pri tem je treba še to povedati, da večina držav tega sploh ne pozna, da so to redke države, ki to dopuščajo, da volijo njihovi državljani tudi v tujini in to praviloma kadar so

volitve za šefa države neposredno ali pa preko elektorjev, kakor je primer predsednika ZDA. Recimo v ZDA se volijo elektorji za izvolitev predsednika ZDA tudi ameriške države v tujini. Ne volijo pa ameriške države v tujini poslance za kongres in tako dalje.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Gospod Ocvirk.

MOJMIR OCVIRK: No seveda, jaz se strinjam, da je to politično vprašanje, ampak se mi zdi, da smo že relativno kar blizu rešitve. Jaz bi predlagal, da se vendar le upošteva to, da mora imeti naša država pogodbo oziroma sporazum z državo, kjer bi se s takšnim glasovanjem izvajalo in na podlagi podpisa pri notarju se identiteta teh ljudi ugotavlja. To bi bil moj predlog.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim gospod Potrč.

MIRAN POTRČ: Da res ne bo mišljeno, da gre predvsem za politično vprašanje, kar poskušajo nekateri zagovorniki stalno znova dokazovati. Najbrž gre, ampak bistveno je to, o čemer ves čas kolegi iz skupine govorijo. Jaz predlagam naslednje: da je osnovni tekst takšen, da lahko glasujejo v predstavništvih Republike Slovenije, če država, v kateri prebivajo, dopušča takšno glasovanje, da je to ena rešitev.

Drugo, da rečemo, da lahko glasujejo po pošti, če svojo identiteto dokažejo pred našim diplomatsko-konzularnim predstavništvom. (Dialog.) Samo povem modalitete.

Tretje, da jo lahko dokažejo tudi na drug način in meni je vseeno katerega izberemo od teh štirih. Tudi na drug način, ampak potem mora biti sporazum s tisto državo, da takšen način priznava. Jaz sem zato, da napišemo kateregakoli od teh štirih, ki so napisani, ampak pod pogojem, da je sporazum z državo, ker to ne more biti naša odločitev. Če tega sporazuma ni, potem pač na žalost imamo slabo možnost - to je pred diplomatsko konzularnim predstavništvom, ampak zagotavlja nam identiteto.

In še, mislim, da moramo napisati ali pa nam mora biti jasno, da seveda je treba to tako urediti, da dobi glasovnico tistega volilnega okraja, te predhodne procedure morajo biti tako opravljene. To bi, po mojem - jaz sem zelo skrbno ta material prebral, smo tudi o enih drugih stvareh diskutirali v skupinah - to bi po mojem vsaj en del teh problemov razrešilo, pokazalo bi dobro voljo tega parlamenta, da seveda nima nobenih principelnih ugovorov, da ne želi tem državljanom to omogočiti. Hkrati bi pa zagotovilo, da se v okviru možnosti omogoča na način, ki ne postavlja te državljanke v položaj, ki je drugačen, da ne rečem privilegiran, boljši ali pa takšen "vizavi" sistema volitev kot ga imamo pri nas. Na žalost tudi zahteva neke zahteve od njih, ki niso lahke, jaz vem, ampak nekaj več najbrž je od tistega kar smo imeli do sedaj, da se mora pripeljati sem in tukaj voliti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Želi še kdo razpravljati? Potem postavljam vprašanje: Ali smo za ta amandma ali ne? (Nekdo nekaj govori in se ne sliši.) Moramo se sedaj odločiti za katero. Tukaj imamo tri modalitete, ki so jih oni predložili, volilna karta,

glasovanje po pošti, glasovanja na DKP. Prosim gospod Pahor.

BORUT PAHOR: Gospod predsednik, od predlaganih variant se mi zdita enakopravni edino le tista, ki jo je predlagal gospod Ocvirk in varianta glasovanja na DKP glede zagotovitve ugotavljanja identitete volilca.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim predlagatelja, da se izjavi o tem.

BORUT PAHOR: Edino, če je možno dati splošno formulacijo v tekst. Če pa ne more biti splošna, potem je težko.

IVAN BIZJAK: Predlog gospoda Ocvirka mi ni jasen oziroma sem ga slabo slišal.

MARKO GOLOBIČ: Se pravi, da mora biti volilna karta potrjena s strani državnega organa določene države ali notarja.

IVAN BIZJAK: To bi lahko dodali z enim odstavkom tukaj naprej. Se vam zdi to možno? Jaz bi to sprejel, se pravi, da se doda pri glasovanju po pošti: Velja overitev identitete s strani državnega organa države v kateri živi volilec ali DKP.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Predstavnštvo je pa že notri. Dobro. Ali je to možno formulirati do glasovanja? Dobro. (Dialog.)

MIRAN POTRČ: Ampak glasovni ..... ali volilni okraj ali ne? Jaz predlagam, da tudi sem damo, da ne bi postal dvom, ker se mora v naprej vedeti kje bo glasoval. Razen, če rečemo iz obrazložitve, da je to toliko jasno, da ne more drugače biti. Če to skupina pojasni, da bomo vsi vedeli, ker ne bi rad, da potem pošljemo karkoli. Jaz ne morem na ..... tisti organ ne more na DKP poslati nedoločeno število 88 komadov glasovnic in reči "sedaj pa vi izberite komu boste kaj dodali". To ne more .... to mora točno dobiti katero.

MARKO GOLOBIČ: Če lahko pojasnim samo to? Nedvomno gre tukaj za glasovanje po volilnih okrajih. Jaz vam sedaj ne morem - torej za te splošne volitve in za parlament ne bo takšen problem, ker mislim, da bomo lahko izvajali pač tako, trideset dni pred dnevom glasovanja bomo zahtevali - po domače povedano - te prijave. Potem da damo rok za preverek v volilnih imenikih ali je volilna pravica ali ne in da potem pač pošljemo v tem roku, ki bo vendar le omogočal nekje prvič, da dobijo glasovnice in po drugi strani seveda, da jih dobimo nazaj v tem roku kot zakon predvideva. Torej, da ima to nek efekt, tako da mislim, da se bo dalo.

Za drugi krog za predsednika republike seveda človek ne more garantirati. To je, drugega nimam kaj reči.

DARJA LAVTIŽAR BEBLER: Imam samo eno vprašanje. Mene zanima kakšno število teh ljudi je približno, ali so kakšni podatki o državljanih, ki živijo zunaj, vključno zdomci, ker iz tega ven se

potem lahko tudi malo ocenjuje kakšen obseg problemov bo v zvezi s tem v kolikor bodo problemi?

MARKO GOLOBIČ: Ta podatek vam verjetno lahko da Vlada, ki je pristojna za vodenje evidence o državljanstvu Slovenije, o državljanih Slovenije. Jaz nisem predstavnik Vlade, niti ni strokovna skupina sestavljena iz Vlade, tako, da jaz tega res ne vem. (Dialog.)

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Smo se sedaj sporazumeli? Amandna sprejmemo s tem dostavkom in treba je določiti tudi v katerem volilnem okraju bo glasoval. V tem smislu prosim. (Dialog.) Potem je to samo redakcijsko vprašanje, da določimo vse te stvari.

K istemu členu imamo še en amandna. Notri je zopet prebivališče. To smo že rešili.

K 89. členu imamo amandna. Mandat, pooblastilo. Mislim, da smo že rešili to vprašanje.

K 91. členu. Mandat, pooblastilo, to je isto.

K 92. členu. To je isto. Politične stranke smo tudi rešili.

K 111a. členu. To je nov amandna, ki ga je predložil gospod Anton Rojec. Glasí se: Oblikuje se nov 111a. člen, ki se glasí: Občine, ustanovljene po dosedanjih predpisih, lahko s statutom začasno do sprejetja posebnega zakona uredijo zadeve lokalne samouprave, organe lokalnih skupnosti in njihovi izvolitev po načelih ustave in na njeni osnovi sprejetih zakonov. (Dialog.) To pa ne spada v tem zakon. (Dialog.) Jaz mislim, da tega ne bi mogli sprejeti, ker absolutno v ta zakon ne sodi. Prosim gospod Bizjak.

IVAN BIZJAK: Do tega je očitno prišlo zato, ker v tem členu se omenja, da ostajajo od starega zakona v veljavi določbe o nadomestnih volitvah v občinske skupščine. Poslanec Rojec je mnenja, da ne samo nadomestne volitve, ampak še mamrsikaj drugega, bo treba opraviti predno bo izvedena reforma lokalne samouprave in on je smatral za primerno, da na tem mestu rečemo ne samo to, da tiste določbe ostajajo v veljavi za nadomestne volitve, ampak, da občine lahko celo s svojimi statuti uredijo način volitev za v bodoče, če bo med tem potekel mandat sedanjim skupščinam.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Jaz kljub temu trdim, to vprašanje, ki tukaj načeto, je zelo resno, zelo stoji, samo ga ne moremo reševati s tem, ampak gre za to, da sprejmemo zakon o državni upravi, ki bo te stvari pač prenesel, ker tam se šele lahko začne oblikovanje lokalnih samoupravnih enot. Pred tem seveda tega procesa ni mogoče začeti, zlasti pa ne z zakonom o volitvah.

PAVLE SVETER: Ta prehodna oziroma končna določba ki pravi, da zakon o volitvah skupščine neha veljati, ohranja v veljavi samo določbe o nadomestnih volitvah v občinske skupščine dokler obstajajo in kakršne pač obstajajo. Če pa medtem kakšna občinska skupščina - jaz mislim, da občina - nobene ovire ni, da svoj

statut spremeni, uvede recimo enodomni občinski parlament, občinski svet ali karkoli in pač uredi tudi volitve.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: To je jasno. Zato jaz predlagam, da tega amandmaja ne sprejmemo. Hvala.
Sedaj pa naprej.

MIRO CERAR: Se nimamo, ker še ni povsod končano, mi smo samo za ta zakon sedaj.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Imamo za državni svet že amandmaje.

MIRO CERAR: Ali je že razprava končana?

IVAN BIZJAK: Na našem zboru je končana. Vse je končano. Pri nas za državni svet ni bilo nobenega dodatnega amandmaja. (Posvetovanje.)

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Počakajte še, ker drugače se bomo morali še enkrat sestajati. (Posvetovanje.)

Za državni svet imamo sledeče amandmaje in sicer:

Gospod Kolečnik predlaga, da se 34. člen spremeni in sicer tako, da se v prvo ali drugo ali v četrto alinejo doda beseda "športa". Tako bi prva glasila: Enega predstavnika univerz, visokih in višjih šol ter športa volijo univerze, visoke in višje šole ter športne organizacije.

VITODRAG PUKL: Jaz sem ravno včeraj rekel, če bi bil tukaj gospod Kolečnik, da bi to rekel in danes to imamo.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Poslušajte, v taki formulaciji ne bi bila stvar sprejemljiva, mora pa športno institucijo povedati, potem bi po mojem mnenju šlo.

CIRIL KOLEŠNIK: To je mišljeno tako športne organizacije, to so klubi, to je športna zveza, torej te, ki so v teh organizacijah. Mislim, da je to dovolj.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim predstavnike strokovne skupine.

MARKO GOLOBIČ: Gospod predsednik, mi s strani strokovne skupine smo že večkrat opozarjali ustavno komisijo, da je po 96. členu ustave državni svet zastopstvo nosilca socialnih, gospodarskih, poklicnih in lokalnih interesov. Torej športi kot kategorija, ob vsem dolžnem spoštovanju, vendar morem reči, da bi bilo zelo težko opredeliti same športne organizacije ali da so to nosilci socialnih, gospodarskih, poklicnih ali lokalnih interesov, kar državni svet pa je zastopnih nosilcev teh interesov. Pustimo sestavo, ki je potem temu podrejena kot je urejeno v ustavi. Vprašanje je torej kam jih definirati. (Dialog.)

CIRIL KOLEŠNIK: Mislim, da se sprenevedate - tudi poklicnih interesov, to so poklicni interesi. Mi točno vemo, da imamo profesionalne športnike, mi vemo, da na področju športa so tudi profesionalni delavci v športu in za te interese gre, se pravi, da gre za poklicne interese. Torej je povsem jasno.

MARKO GOLOBIČ: Kadar gre za športno dejavnost kot samostojno opravljanje poklica, so zajeti med tako imenovanimi samostojnimi poklici. V kolikor gre za delojemalca, da uresničuje svoja zastopstva interesov prek zastopstva delojemalcev oziroma preko zastopstva delodajalcev.

CIRIL KOLEŠNIK: Namreč pogledjte. Imate enako, analogija je: enega predstavnika za področje kulture volijo poklicne organizacije kulturnih delavcev, enega predstavnika oziroma predstavnika športa volijo poklicne organizacije športnih delavcev. Tam najdete poklicni interes, najdemo ga tudi tu. Jaz se zavzemam za nekaj kar ima podporo tolikega in tolikega števila tudi poklicnih delavcev oziroma delavcev športa in mislim, da je prav to, da to tudi podpremo. Gre za poklicni interes.

MARKO GOLOBIČ: V redu. V kolikor se definira, da gre v tem primeru zastopstvo športnikov za poklicni interes, v redu.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim zeli še kdo razpravljati?

CIRIL KOLEŠNIK: Namreč predlagali smo alineje. Vemo, da je to problem, vemo da smo mogoče v nekem trenutku nekaj spustili, ampak v tem trenutku ne delamo problema z ustavo, ne delamo problema z ničemer drugim kot da zajamemo te možnosti kot jih imamo. Osebnost bi se odločil za enega predstavnika za področje kulture in športa, torej to tretjo ali četrto alinejo, kjer piše in to predlagam, da tudi podprete: Enega predstavnika za področje kulture in športa volijo poklicne organizacije kulturnih in športnih delavcev. (Dialog.)

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Dobro, ali s tem povečujemo število? (Dialog.) Dobro, potem pa to po mojem mnenju lahko sprejmemo. (Dialog.) Še enkrat prosim za pozornost.

Prva alineja bi se torej glasila: Enega predstavnika univerz, visokih in višjih šol ter športa volijo univerze, visoke in višje šole ter športne organizacije.

CIRIL KOLEŠNIK: Predlagam tole: Prva alineja ostane takšna kot je, druga alineja tudi takšna, ampak v četrti alineji je sprememba in sicer: Enega predstavnika za področje kulture in športa volijo poklicne organizacije kulturnih in športnih delavcev.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: V redu, jaz se strinjam in upam, da se vsi strinjamo.

CIRIL KOLEŠNIK: Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Potem mora še zbor sprejeti. Imamo še kaj? Prosim gospod

GOSPOD ŽAGAR: Jaz bi prosil, če lahko vzpostavim -čeprav je malo pozno - predlog, da bi v bistvu zakon o volitvah v državni svet nekoliko preložili. Če mi dovolite ta predlog podati.

Iz različnih razlogov, med drugim tudi iz razlogov nekaterih amandmajev, ki so bili podani, se kaže interes, da bi sistem volitev za državni svet spremenil iz posrednih v neposredne. Sprememba iz posrednih v neposredne volitve seveda ni v nasprotju z ustavo, to je treba reči, celo obratno, bolj je skladno in cela ustavna določba 23.12. kot rok, da morajo biti volitve izvedene ne omenja državnega sveta, ampak gre samo za državni zbor.

Mislím tudi, da je državni kljub vsemu precej pomemben in bi bilo dobro, da bi volilci na nek način verificirali. Gre za sorazmerno pozni predlog, vendar ni prvi. Ne gre blokado volilne zakonodaje, ker pač smatramo, da ni nujno, da sta oba zakona seveda istočasno in tako naprej. Zakon za volitve v državni svet je celo podrejen zakon o volitvah v državni svet.

S tem bi nekakšno večjo konkurenčnost uvedli s temi dodatnimi alternativnimi kandidati, iz neke statike bi prešli v neko dinamiko, po našem mnenju. Tudi mislim, da smo vsi skupaj premalo pozornosti posvetili državnemu svetu. Gre za sledeče. Sprememba, kot že rečeno, iz posrednega v neposrednega za vse, za celoten zakon, ne samo za volitve predstavnikov lokalnih interesov. To pomeni, da bi sedanja pooblaščená volilna telesa postala pooblaščená predlagateljí. To je eno.

Drugo. Dodali bi tako imenovane zainteresirane predlagatelje, ki bi imeli seveda en pogoj, recimo tisoč podpisov ali nekaj podobnega, da lahko kandidirajo enega člana državnega sveta.

Volitve bi se izvajale seveda potem na 12-tih ločenih glasovnih lističih za vsako skupino posebej, ker bi bilo možno seveda iz tega razloga konkurenčnosti, ki bi jo dodatno vnesli, da bi za enega kandidata recimo neke skupine predstavnika kulture pač bila dva ali pa eventualno celo trij.

Jaz bi prosil člane ustavne komisije, da se izjasnijo o tem predlogu in da ga vzamejo dobro namerno. Hvala.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Dajem ta predlog v obravnavo. Prosim Vitodrag Pukl.

VITODRAG PUKL: Dogovorili smo se včeraj, da ne bomo obravnavali amandmajev oziroma jih ne bomo vsebinsko obravnavali in o njih sklepali, ki bistveno menjajo predložen koncept in sprejet po zborih z dvotretjinsko večino. Odložitev zaradi popolnoma novih osnov pa po mojem tako bistveno menja, da presega pristojnost za katero smo se dogovorili.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim gospod Šetinc.

MILE ŠETINC: Poleg tega, če se ne motim, smo točno to dilemo že imeli v obravnavi na ustavni komisiji, posredne in neposredne volitve v državni svet. Takrat je prevladalo mnenje, da gre za

nosilce interesov, naj jih pač volijo ljudje s teh interesnih segmentov, ker sicer bi bili to predstavniki ljudstva, če bi jih vsi volili, ne pa predstavniki interesa, ki je v ustavi določen. Tako, da tukaj vračamo razpravo na raven, ki je bila že opravljena.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim gospod Potrč.

MIRAN POTRČ: Najprej toliko ....(prekinitev) ..... res prosil ali bi bila možna ocena, da ne bom rekel uradno stališče, v zvezi s prvo ugotovitvijo gospoda Žagarja. Namreč, ustavne obveze po ustavnem zakonu ..... smo tam res vezani samo na državni zbor ali je bilo to drugače mišljeno. To bi bila prva stvar, ker če gre za to, da to ni točno, potem sploh nimamo kaj razpravljati. (Dialog.) Jaz bi prosil, da najprej to, drugače bom povedal zelo iskreno svoje mnenje, ampak ga ni treba nič upoštevati. V ožji strokovni skupini mislim, da so bili zelo korektni, zelo natančni do priprav tega zakona. Jaz nočem reči da v ustavni komisiji nismo poskušali o tem resno razpravljati. Če bomo pa iskreno vprašali za interes poslancev, bomo ugotovili, da v glavnem sodijo, da je to, bi rekel, državni ....., ki ta moment uživa drugotno, tretje, četrto, peto, ne vem katero stopnjo zanimanja. Jaz to državljanu ne morem trditi zaradi tega, ker najbrž te interesne skupine imajo še kakšen interes, da bi izvolitve v državni svet prišlo.

Kar zadeva pa načina volitev vemo, da imamo različna mnenja in predvsem na podlagi tudi vašega gospod predsednik, ki ga jaz spoštujem. Je pa drugačno v tem primeru od mojega. Nismo nikoli resno razpravljali, eventualno tudi o prehodnih volitvah - nepotrebnih vsaj za predstavnike lokalnih interesov.

Druga stvar in zadnja, ki bi jo rekel. Jaz sem mnenja, da lahko v izvedbi tega zakona pride do zelo veliko vprašanj, ki jih bomo naložili volilni komisiji, da jih arbitrarno presoja. Če interes ne bo zelo velik, ne bo nobenih problemov, če bo interes recimo zelo velik, se bojim, da lahko pride kar do precejšnjega števila problemov, kjer bo tolmačenje načina izvajanja tega zakona s strani volilne komisije zelo težavno. Tako, da jaz ne bi idejo gospoda Žagarja sprejel kot neko diverzijo ali pa karkoli ali pa slabo namerno. Mislim, da so razlogi za premislek. Če pa vsi sodite, da je to prvič obveza, potem jo jaz želim spoštovati, če mislimo skupaj, da je to politično, tako, da bodo problemi, če tega danes ne sprejmemo, potem ravno tako mislim, da je treba sprejeti. Če bi se pa dalo glede na našo stopnjo organiziranosti na tem področju, ki pa je predpogoj za normalno izvedbo tega zakona za volitve v državni svet, lahko v nekem času še kaj dosegli in da se nam ne bi zgodilo, da bi imeli državni svet, da rečem 23. decembra izvoljen 30. marca in popolnoma novo organiziranost po vseh teh interesih in potem .... takoj diskusijo ali pravi ljudje te interese zastopajo ali ne. To so stvari, ki jih jaz ne znam v celoti oceniti, mislim pa da niso takšni, da je odgovor na njih samo enoznačen. Hvala.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Hvala lepa. Dajem predlog. Ali smo se sklepčni? Še. Dajem ta predlog v nadaljnjo razpravo.

(Dialog.)

VITODRAG PUKL: Jaz mislim gospod Potrč, da si ne moremo zamisliti pravzaprav funkcioniranja parlamenta brez sveta. Enostavno ne more začeti funkcionirati, ker je vgrajen sistem, razumete, ene posredne kontrole iniciativ in tako naprej in če mi izvolimo državni zbor, po mojem prepričanju ne more začeti parlament oziroma zbor .... (dialog).

IVAN BIZJAK: Drugič, meni je zelo jasno, državni zbor in državni zbor najkasneje eno leto ne sprejemata ....

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Dobro, Kdo podpira ta predlog? Prosim gospod Žagar.

GOSPOD ŽAGAR: Jaz mislim, da ni vse vezano na rok 23. december, kljub temu da je ta dikcija taka kot je gospod Bizjak rekel. S tem, ko bi nekoliko odložili sprejem tega zakona, seveda ne bi čisto ničesar storili v smeri, da bi rok bil presežen. To ni isto, če se to danes ne sprejme in da že lahko reče, da ne bo sprejeto v roku, tudi če je rok tak kot je bilo rečeno. Tu gre le za manjši poseg, kljub temu, da je vsebinsko bistven in pomisleki očitno so, ne samo pri eni stranki, pri marsikomu, ki je spremljal to zakonodajo in morda bi bilo le dobro, da si vzamemo čas en mesec, da to ponovno pregledamo.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Torej, dajem ta predlog na glasovanje.

Kdo ga podpira? (2 člana.) Torej predlog ni dobil potrebne večine. Hvala lepa.

Potem imamo sedaj naprej amandma k 68. členu. Prvi odstavek 68. člena se spremeni tako, da se glasi: Člane državnega sveta, predstavnike lokalnih interesov se voli na neposrednih in tajnih volitvah.

IVAN BIZJAK: Torej mene so že mnogi iz občine opozarjali, da je tukaj zelo možno, da se ta sistem volitev .... (prekinitev) ..... sam od sebe, ne da bi bilo treba komu kaj pomagati pri tem. Namreč, da preprosto občinske skupščine ne bodo v stanju v določenem roku izvoliti svojih elektorjev in s tem smo potem tam kjer ni muh, kar se tega zakona tiče oziroma teh volitev. To tudi po tej plati se mi zdi, da ob tem, ko imamo neposredne volitve in ob vseh drugih teh težavah, po mojem mnenje bi bilo smiselno razmišljati o tem, da prisluhnemo takšnemu amandmaju, kakorkoli je že morda to skregano z intencijami in konceptom državne .....

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Prosim gospod Ribičič.

DR. CIRIL RIBIČIČ: Mi smo se v ustavni komisiji večkrat zavzemali za to s to omejitvijo, da to velja seveda samo za te volitve, kot iz tega amandmaja tudi izhaja, ker potem bi se lokalne skupnosti vzpostavile.

PRESEDNIK DR. FRANCE BUČAR: To pomeni, da predloga ne

podpirate?

DR. CIRIL RIBIČIČ. Podpiram s tem, da bi bilo samo za te volitve.

IVAN BIZJAK. To so posebne določbe za prve volitve. (Dialog.)

VITODRAG PUKL. Jaz bi ponovno opozoril na naš dogovor. To bistveno menja koncept, tako kot proporcionalni sistem in večinski sistem. Mi smo se dogovorili, da ne bomo sprejemali nobenih amandmajev, ki menjajo koncept teh predloženih zakonov, ki so že bili v osnutku z dvotretjinsko večino sprejeti. Prosim, na to bi opozoril.

DANIJEL STARMAN: Mislim, da koncepta zakona ne menja, ker gre za prehodno določbo, za specifiko za te volitve, ker nimamo še nimamo izpostavljenih niti interesov, lokalnih in tako naprej in zato tudi jaz podpiram ta amandma.

PREDSEDNIK DR. FRANCE BUČAR: Torej ta amandma je izvedljiv, sestrinjam. Opozarjam pa na to, da bo treba potem določiti te volilne enote, ki bodo predstavljale neke vrste interesne .. (dialog). Glede na to smo mi tudi že povečali število teh na 22. To pa mene nič ne moti, da lahko tam neposredno volijo, ker še vedno ta princip ohranimo. Samo potem izvoljeni predstavnik, da smo si na jasnem, je treba to povedati, ni predstavnik volitev, ampak predstavnik tiste enote posebnih interesov, ki jih ima. Bela Krajina predstavlja posebne interese uskokov in podobnih že zraven. Potem to sprejmemo? Sprejemamo.

Potem je še en amandma iz ZZD k 28. členu je še enkrat. K predlogu zakona, ki predvideva štiri člane predstavnikov kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev. Navedeno število je potrebno povečati na pet članov, s tem, da se za predstavnike obrti zagotovi dve mesti. Potrebno je korigirati seveda tudi druge alineje prvega odstavka 28. člena. Štiri člane predstavniškega sveta, predstavnike kmetov, obrti in tako naprej, volijo dva predstavnika kmetov, enega obrtniki, enega predstavnika samostojni poklici. On predlaga, da je treba število povečati na pet članov. To ne moremo, to je proti ustavno in mislim, da je stvar jasno, zato tega amandmaja ne moremo sprejeti.

S tem so amandmaji zaključeni.

Sedaj imamo še amandma za volitve predsednika. Amandma je dal poslanski klub SLS. V 3. členu se črta beseda "pet" in se nadomesti z besedo "štiri". Poglejmo kaj to pomeni? Da se voli predsednik za štiri leta in ne za pet let. To je ustavna določba in nimamo kaj spreminjati.

S tem je seja ustavne komisije zaključena. Poročevalci so isti kot so bili. Strokovna komisija pa se je obvezala, da bo te nove formulacije naredila do glasovanja.

Strokovni komisiji se zahvaljujem za dosedanje delo.

(Seja je bila zaključena ob 15 uri in 10 minut.)